

شرکت فنی مهندسی آتشان

آئین نامه پیشگیری و مبارزه با آتش سوزی در کارگاهها

مصوب 1340,06,01

ماده 1- بموجب ماده 47 قانون کار آئین نامه مربوط به پیشگیری و مبارزه با آتش سوزی در کلیه کارگاهها بشرح زیر تدوین میگردد.

فصل اول - وسائل پیشگیری و مبارزه با آتش سوزی

تدارکات عمومی

ماده 2- کلیه کارگاهها باید دارای وسائل و تجهیزات کافی پیشگیری و مبارزه با آتش سوزی بوده و در تمام ساعات شبانه روز اشخاصی را که از تعلیمات لازم بهره مند و بطریقه صحیح استعمال وسائل و تجهیزات مربوطه آشنا باشند در اختیار داشته باشند.

تبصره 1) در نقاطیکه مراکز آتش نشانی وجود دارد کارگاهها باید وسیله ارتباط با مراکز مزبور را در اختیار داشته باشند.

تبصره 2) هر کارگاه باید گزارش کلیه آتش سوزیهای کوچک و بزرگ خود و مواد و وسائلی که برای اطفاء آن بکار رفته و میزان خسارت مالی وارده را باطالع مرکز آتش نشانی محل و اداره کل بازرسی کار برساند.

ذخیره آب

ماده 3- برای خاموش نمودن حریق های احتمالی در هر کارگاه باید آب با فشار کافی تامین گردد و در صورت عدم وجود ارتباط با لوله کشی شهر از لحاظ تأمین آب با نظر مقام صلاحیت دار و پیش بینی حداکثر وسعت آتش سوزی در کارگاه بتهیه ذخیره آب کافی اقدام شود.

لوله ها و شلنگهای [شلنگهای] آب آتش نشانی

ماده 4- لوله های اصلی آب آتش نشانی و شلنگهای [شلنگهای] بایستی پیوسته آماده برای استفاده بوده و بنحوی قرار گرفته و یا محافظت شود که حرکت وسائط نقلیه صدمه ای به آنها وارد نیابد و در مواردیکه بر حسب ضرورت شلنگها در عرض جاده یا معبر وسائط نقلیه عبور داده میشود بایستی پلهای مخصوص برای محافظت آنها تهیه و بر روی آنها گذاشته شود تا عبور وسائط نامبرده از روی پل های مذکور انجام گرفته و آسیبی به شلنگها و در نتیجه اختلالی در کار مبارزه با آتش سوزی وارد نیاید.

ماده 5- برای جلوگیری از یخ زدن آب در لوله های اصلی و شلنگهای [شلنگهای] در زمستان باید اقدامات احتیاطی از قبیل دفن و عایق پیچی لوله های اصلی و خالی کردن شلنگهای [شلنگهای] پس از استعمال و غیره بعمل آید و در نقاط سردسیر که احتمال انجماد آب در مخازن و لوله ها بیشتر است بایستی مخازن آب زیرزمینی بوده و از تلمبه استفاده گردد و شیر های آب باید حداقل در عمق 25 سانتیمتر در حوضچه های مخصوص قرار داده شود و دریچه سرپوش آنها عایق و آب بندی شده تا آب برف و باران در داخل آنها نفوذ ننماید.

تبصره) برای جلوگیری از انجماد آب در شیر های آب آتش نشانی شیر احتیاط آنها باید در طی زمستان هفته ای یکمرتبه باز و آب موجود را تخلیه نمود.

ماده 6) برای اطمینان از حاضر بکار بودن لوله های اصلی آب آتش نشانی آزمایش ماهیانه آنها جهت تمیز شدن از رسوبات و گل و لای ضروری میباشد.

ماده 7- کلیه سر قفلها در شلنگها [شلنگها] و لوله های آب گیری لوله های آب آتش نشانی در کارگاهها باید حتی المقدور از نوع و اندازه ایکه مرکز آتش نشانی محل بکار میرود انتخاب شود. تا در صورتیکه از مرکز مذکور استمداد شود اشکالی پیش نیاید.

شرکت فنی مهندسی آتشبان

ماده 8- شلنگهائیکه [شلنگهائیکه] برای اطفاء حریق در محوطه باز کارگاهها بکار برده میشود بایستی اقلاً از شلنگهائی [شلنگهائی] به قطر 5/63 میلیمتر (2/5 اینچ) و سر لوله های بقطر از 19 تا 25/4 میلیمتر (از 3/4 تا 1 اینچ) با در نظر گرفتن فشار آب انتخاب گردد.

ماده 9- شلنگهائیکه [شلنگهائیکه] در داخل ساختمان برای مبارزه با حریق بکار برده میشود بایستی از نوع شلنگهائی [شلنگهائی] قرقره اقلاً از 25/4 تا 44/4 میلیمتر (با 1 تا 1 و سه چهارم اینچ و) و سر لوله های بقطر از 9/5 تا 12/7 میلیمتر (3/8 تا 1/2 اینچ) با در نظر گرفتن فشار آب انتخاب گردد.

ماده 10- شلنگهائی [شلنگهائی] آتش نشانی را پس از هر مرتبه استعمال باید کاملاً از آب خالی نمود و شلنگهائی [شلنگهائی] آستر لاستیکی را باید اقلاً هر سه ماه یکمرتبه آزمایش نمود.

استعمال آب

ماده 11- در مواردیکه مقادیر زیادی مایعات قابل اشتعال و انواع مختلف روغنها و رنگها و امثال آن یا گردهای آلی قابل اشتعال در معرض حریق قرار گرفته باشد بهیچوجه نباید مبادرت باستعمال آب کرد مگر آنکه بصورت پودر استعمال شود.

ماده 12- در مواردیکه تجهیزات الکتریکی دارای جریان الکتریسیته هستند و دچار آتشسوزی میشوند باید از خاموش کننده های سودا اسید و مولد کف و همچنین استعمال آب اکیداً خودداری گردد.

ماده 13- در مواردیکه پودر فلزات قابل اشتعال مانند پودر آلومینیوم یا پودر منیزیم و غیره در معرض حریق قرار گیرد و همچنین موادی نظیر کربور دو کلسیم و غیره که با ریختن آب روی آنها ممکن است گاز های قابل اشتعال و قابل انفجار و یا مضر از آنها متصاعد گردد از استعمال آب بایستی بکلی احتراز نمود.

ماده 14- در محل ورود و داخل ابنیه کارخانجات و مؤسساتیکه يك یا چند نوع از مواد مشروحه در ماده های 11 - 12 و 13 وجود دارد باید نوع آن مواد را روی تابلوی مخصوص آگهی نمود و ضمناً وجود چنین موادی را باید بمرکز آتش نشانی محل که ممکن است در صورت بروز آتش سوزی از آن استمداد شود اطلاع داد.

دستگاههای ثابت آب پاش خودکار و انواع دیگر آن

ماده 15- در کارگاهها و مؤسساتیکه برای مبارزه با حریق دستگاه های ثابت آب پاش خودکار بکار برده میشود شیرهای اصلی کنترل آب این دستگاهها باید در تمام اوقات باز نگاهداشته شود و فقط بدستور يك شخص مسئول میتوان شیرهای مذکور را برای قطع نمودن جریان آب در داخل دستگاهها بست.

ماده 16- شیرهای مذکور در ماده (15) بایستی مجهز باسباب الکتریکی خودکار صوتی بوده تا در صورت بسته شدن باطاق متصدی مربوطه اعلام خطر شود.

ماده 17- فاصله سر آب پاشهای خودکار از اشیاء مورد حفاظت و سایر نقاط اطراف آنها باید از 60 سانتیمتر (12 اینچ) کمتر نباشد.

ماده 18- دستگاههای ثابت خودکاریکه با کف یا انیدرید کربنیک و غیره برای خاموش کردن مواد قابل احتراق و اشتعال در کارگاهها نصب گردیده باید همیشه طبق اصول فنی آماده بکار نگاهداشته شود.

خاموش کننده های دستی و چرخ دار

شرکت فنی مهندسی آتشبان

ماده 19- کلیه کارگاهها و مؤسسات صنعتی اعم از اینکه در آنها وسیله حفاظتی از نوع دستگاههای تصویب شده ثابت خودکار وجود داشته یا نداشته باشد باید برای حفاظت علیه حریق های کوچک اتفاقی بخاموش کننده های دستی مناسب با نوع حریقهاییکه ممکن است از نقطه نظر کیفیت کار و موادیکه درکارگاهها و مؤسسات مذکور وجود دارد مجهز باشد.

ماده 20- خاموش کننده های دستی و چرخدار را باید پیوسته در مکانی مناسب و مشخص که احتمال بروز حریق در آن کمتر و دسترسی بآن آسانتر است نگهداری نمود و محل نصب یا نگهداری آنها بایستی با رنگ قرمز مشخص شود.

ماده 21- در مواردیکه مواد سوختنی غیر از آنچه در مواد 22 - 23 - و 24 آتی ذکر می شود در معرض حریق قرارگیرند وسائل قابل حمل مبارزه با آتش میتواند شامل لوازم زیر باشد.

سطل آب - سطل شن - شلنگهای [شلنگهای] قرقره ای با استفاده از شیر آب عمومی یا از مخازن مرتفع آب - خاموش کننده های محتوی مواد سودا اسید یا آب - گاز و ضمناً در مواقعی که برودت هوا باعث انجماد آب می شود بایستی تدابیر احتیاطی برای جلوگیری از یخ زدن آب در شیرها و یخ زدن خاموش کننده های سودا - اسید و آب گاز بکار برد.

ماده 22- برای خاموش نمودن حریقهای مایعات قابل اشتعال و انواع مختلف روغنها و رنگها نباید از خاموش کننده های آبی استفاده شود بلکه باید از خاموش کننده های حاوی کف یا پودر شیمیائی و خاموش کننده هایی از نوع CO2 و سایر خاموش کننده های معادل آن استفاده گردد.

ماده 23- چنانچه حریق در مکانی روی دهد که تجهیزات الکتریکی که دارای جریان الکتریسیته است در معرض آتش سوزی قرار گرفته باشد در این صورت وسائل و تجهیزات قابل حمل فوق الذکر نباید شامل کف یا دستگاههای آتش نشانی آبی باشد بلکه بجای آنها باید از خاموش کننده های نوع CO2 یا خاموش کننده های پودر شیمیائی یا سایر مواد معادل استفاده کرد. علاوه بر این مسئله شدت و ضعف جریان الکتریسیته در دستگاههاییکه دچار حریق گردیده نیز باید مورد توجه مأمورین آتش نشانی از نظر حفاظت شخصی قرار گیرد.

ماده 24- برای خاموش کردن حریق پودر یا براده فلزاتی نظیر منیزیم آلومینیوم و غیره باید از استعمال هرگونه مایع و مواد خاموش کننده از نوع سودا اسید کف پودر شیمیائی و غیره موكداً جلوگیری بعمل آورد و بایستی با ایجاد دیواره یا سدی از شن و ماسه نرم و خشك گرد سنگ و سایر مواد خنثی که بمقدار فراوان در محل آماده و در دسترس گذاشته شده است مانع از توسعه و پیشرفت آتش گردید و یا پودر مخصوصیکه بوسیله کارخانه سازنده فلز منظور توصیه شده است اقدام بخاموش نمودن آتش نمود.

ماده 25- در مورد خاموش کننده های دستی و چرخدار مراتب زیر را باید رعایت نمود.

الف- بازرسی ماهیانه از کلیه آنها باستثنای نوع CO2 که هر 6 ماه یکمرتبه باید بازرسی شود.

ب - بازرسی سالیانه برای اطلاع از کیفیت و کمیت مواد خاموش کننده و در صورت لزوم برای دوباره پر کردن آنها.

ج - آزمایش دو ساله برای تحت فشار گذاشتن بدنه ظروف خاموش کننده با فشاری که از طرف کارخانه سازنده تعیین شده است.

تبصره (خاموش کننده ها را باید بلافاصله پس از استعمال دوباره پر نموده و در محل خود گذاشت.

ماده 26- توجه اشخاصی را که در مبارزه حریق شرکت دارند باید بخطررات استعمال خاموش کننده های از نوع تترا کلرور دو کربن و برومو دومتیل در فضایی مسدود جلب نمود زیرا مواد مذکور سمی بوده و در اثر حرارت آتش تجزیه شده و تولید بخارات سمی مینماید و نیز باید آنها را بعملیات شیمیائی که در بعضی موارد بین مایعات خاموش کننده مذکور و موادیکه برای خاموش کردن آنها بکار رفته است رخ میدهد آگاه نمود.

شرکت فنی مهندسی آتشبان

فصل دوم - وسائل اعلام خطر و تمرینهای مربوط باطفااء حریق

ماده 27- کلیه کارگاهها که فعالیت آنها امکان مخاطرات شدید یا نسبتاً مهم آتش سوزی دارد باید مجهز بوسائل اعلام وقوع حریق باشند این وسائل باید متعدد بوده و اعلام خطر در هر قسمت از ساختمان کارگاه که بصدا درآید برای کلیه اشخاصی که در ساختمان هستند بطور وضوح قابل استماع باشد. (وسائل اعلام خطر حریق ممکن است دستی یا خودکار باشد)

ماده 28- در هر طبقه از ساختمان کارگاه بایستی تعداد کافی وسائل اعلام خطر حریق دستی وجود داشته باشد و این وسائل را باید در جعبه های شیشه ای در محلی قرار داد که برای رسیدن به آنها طی مسافت بیش از 30 متر (100 فوت) ضروری نباشد.

ماده 29- وسائل اعلام وقوع خطر بایستی بوسیله رنگ قرمز که در محل نصب آنها بکار رفته کاملاً مشخص باشند و بسهولت در دسترس بوده و در معبر طبیعی فرار از آتش قرار داشته باشند.

ماده 30- وسائل اعلام خطر حریق باید از نقطه نظر و نوع آهنگ صدا نسبت بکلیه وسائل صوتی دیگر مشخص بوده و بهیچوجه برای مقاصد دیگری غیر از اعلام خطر حریق و یا احضار افراد برای تمرین های مبارزه با حریق مورد استفاده قرار نگیرد.

ماده 31- وسائل اعلام خطر حریق که با نیروی الکتریسیته یا بخار بکار میافتد باید طوری تعبیه شود که از کار افتادن نیروی الکتریسیته یا بخار کارگاه مانع از کار آنها نگردد.

تمرینهای تخلیه ساختمان در کلیه کارگاهها

ماده 32- تمرینهای مربوط بتخلیه کارگاهها یا ساختمانها را باید اقلاً هر 6 ماه یکمرتبه انجام داد تا بدین وسیله از خروج منظم افراد از ساختمانها در موقع بروز حریق و جلوگیری از وحشت و ترس اطمینان حاصل شود.

ماده 33- این تمرینها باید از طریق تشکیلاتی از طرف کارگاه که قادر به تنظیم و هدایت آن باشد سرپرستی گردد.

ماده 34- تمرینهای تخلیه باید بطریقی ترتیب داده شود که با شرایط حقیقی وفق داشته باشد.

ماده 35- کلیه اشخاصی که در کارگاه بکار اشتغال دارند باید در تمرین تخلیه شرکت نموده و برای استفاده از خاموش کننده ها جهت مبارزه باحریقهای کوچک آموزش کافی داشته باشند.

تمرین های مبارزه با حریق

ماده 36- در کارگاههاییکه دارای دسته های آتش نشانی تعلیم یافته و مجهز میباشند تمرینهای آتش نشانی باید اقلاً ماهی یکمرتبه انجام گیرد و ارجح آنست که تمرینهای نامبرده بدون اطلاع قبلی انجام پذیرد.

ماده 37- تمرینهای مبارزه با حریق مذکور در ماده 36 باید تقریباً با شرایط واقعی تطبیق نموده و شامل استعمال وسائل و تجهیزات آتش نشانی باشد.

شرکت کارکنان در مبارزه با حریق

ماده 38- در هر يك از کارگاهها که دارای دسته های آتش نشانی تعلیم یافته نمیشد باید سعی شود که تدریجاً کلیه کارکنان بخصوص کلیه نگهبان ها را با طرز استعمال و بکار انداختن وسائل و تجهیزات مبارزه با حریق و همچنین استفاده از هر يك از آنها در مقابل نوع حریقی که

شرکت فنی مهندسی آتشبان

برای آن منظور گردیده کاملاً تربیت و آماده کرد تا در موقع آتش سوزی بتوانند تحت رهبری اکیپ های مجهز و تعلیم یافته کارگاه انجام وظیفه نمایند.

ماده 39- در کارگاهها باید کارگران جدید الاستخدام را بکلیه وسائل و تجهیزات مبارزه با حریق - درهای خروجی و موارد استفاده از آنها در موقع پیش آمد آتش سوزی آشنا نمود.

فصل سوم- انبار کردن و نگهداری مواد قابل انفجار و مواد قابل اشتعال

مواد قابل انفجار

ماده 40- مواد قابل انفجار تجارتي را باید بر طبق مقررات خاصی که بتصویب مقام صلاحیت دار رسیده است انبار و نگهداری نمود.

مایعات قابل اشتعال

ماده 41- نگهداری و ذخیره مایعات قابل اشتعال با نقطه سوخت کمتر از 21 درجه سانتیگراد (با طریق آزمایش تعیین گردیده در محل کار باید به 18 لیتر آنهم فقط در ظروف مخصوص سر بسته محدود کرده و دور از منابع جرقه و حرارت قرار داد.

ماده 42- مایعات قابل اشتعال که در ظروف سر بسته نگهداری می شوند باید بمقدار محدودی که از طرف مقام صلاحیت دار تعیین می شود در انباری که از نقطه نظر ساختمان در مقابل حریق مقاومت داشته و بالایی سطح زمین قرار گرفته و بوسیله دیوار ها و در و پنجره های ضد حریق خودکار از سایر قسمت های ساختمان مجزا می شود نگهداری کرد.

ماده 43- در ساختمان در و پنجره و هر قسم مدخل انبار های ماده 42 نباید شیشه شفاف بکار رود و در صورت لزوم باید از شیشه مات استفاده شود.

ماده 44- نگهداری و ذخیره مقادیر زیاد مایعات قابل اشتعال فقط در مخازن مجزا و یا تانکهای مخصوصی که در بالا یا زیر زمین ساخته شده (مخازن زیر زمینی دارای رجحان بیشتری میباشد) و بفاصله کافی از ابنیه دیگری که از طرف مقام صلاحیت دار تعیین می شود مجاز خواهد بود.

ماده 45- برای رسانیدن مصرف مواد قابل اشتعال قسمت های مختلف کارخانه باید از لوله استفاده شود.

ماده 46- از نظر نور در انبار های مذکور در ماده های 42 و 44 بایستی از چراغهای با حباب ضد شعله استفاده شود.

ماده 47- انبار بایستی مجهز بوسائل تهویه طبیعی و در صورت لزوم تهویه مصنوعی ضد شعله باشد.

تبصره (کلیدها - فیوزها و سایر ادوات و وسائل الکتریکی در این گونه انبار ها بایستی از نوع ضد شعله انتخاب گردد.

ماده 48- تدابیر موثری باید اتخاذ شود که از چکه و نشت این قبیل مایعات قابل اشتعال و نفوذ به قسمتهای زیرین ساختمان و داخل آبروها و مجاری آب جلوگیری شود و ریخت و پاش اتفاقی آنها بمیزانی محدود گردد که متضمن هیچگونه خطری نباشد و همچنین از امکان ایجاد هر قسم مخلوط قابل اشتعال و انفجار بخار و هوا مخصوصاً در حین انتقال مایعات مورد بحث ممانعت شود.

گاز های فشرده

شرکت فنی مهندسی آتشبان

ماده 49- بطري هاي مخازن محتوي گازهاي فشرده را ممكن است فقط در نقاط باز نگاهداري كرد مشروط به آنكه بطور كلي در مقابل تغييرات فوق العاده حرارت - اشعه مستقيم خورشيد - تراكم برف يا رطوبت مداوم از آنها حفاظت شود.

ماده 50- بطريهاي گاز كه در داخل كارگاهها انبار ميگردد محوطه نگاهداري آنها بايستي بوسيله ديوارها يا موانعي كه در مقابل آتش و حرارت استقامت داشته باشند محصور و مجزا گردد و در صورت امكان حتي المقدور آنها را بطور قائم (سر بطري بطرف بالا) در گيره هاي مخصوصي كه مانع از زمين افتادن آنها ميشود نگاهداري كرد.

تبصره (انبار بطري ها و مخازن گازهاي فشرده بايد داراي تهويه كافي باشد.

ماده 51- گازهاي فشرده را بهيچوجه نبايد نزديك و در مجاورت مواد فوق العاده قابل اشتعال نگاهداري كرد.

ماده 52- در صورت نشت گازهاي قابل اشتعال بايستي بلافاصله منابع حرارت و جرقه ها را از بين برده و جريان برق را قطع كرد و به آتش نشاني شهر و فروشنده اين قبيل گازها اطلاع داد و نسبت بتهويه محل اقدام فوري نمود.

ماده 53- محل انبار اين نوع بطريها بايستي حتي الامكان از سرايت حريق دور بوده و مجهز بدستگاه ثابت آب پاش خودكار باشد.

ذغال سنگ - سلولئيد و ساير اجسام جامد شديد الاشتعال

ماده 54- جهت نگاهداري و ذخيره مقادير زياد ذغال سنگ و جلوگيري از احتراق خود بخود چنانچه در محلهاي باز نگاهداري شود بايستي آن را بصورت توده هاي جداگانه انبار نمود بطوريكه ضخامت قشر ذغال در هيچ نقطه اي از توده هاي انباشته شده بيش از 3 متر از سطحي كه در معرض هوا قرار گرفته فاصله نداشته باشد.

ماده 55- انبار ذغالسنگ و ذغال چوب بايد در محلي قرار گيرد كه در مجاورت آتش نبوده و ساختمان آن بايستي از مصالح مقاوم در مقابل حريق ساخته شده و داراي تهويه كافي باشد.

ماده 56- ذغال سنگ پودر شده كه درجه حرارت آن از 65 درجه سانتیگراد تجاوز كند قبل از آنكه در ظروف و يا مخازن ريخته شوند بايد بقدر كافي آنها را سرد نمود.

ماده 57- سطل ها يا ظروف مخصوص نگاهداري ذغال پودر بايد از مواد نسوز تهيه و بقسمي محل آنها انتخاب شود كه تشعشعات حرارتي ديگهاي بخار كوره ها لوله هاي بخار يا ساير منابع حرارتي نتوانند درجه حرارت محتويات آنها را بميزان مخاطره انگيزي بالا ببرند.

ماده 58- سلولئيد و ساير مواد شديد الاشتعال جامد را بايستي فقط در شرايطي كه از طرف يك مقام صلاحيت دار تعيين گرديده است انبار نمود.

مواد بسته بندي شده

ماده 59- مقادير زياد تراشه و مواد بسته بندي شده قابل اشتعال را بايد در ساختمانهاي مجزا يا در اتاقهاي مقاوم در مقابل حريق يا اتاقهائيكه از ديوارهاي فلزي ساخته شده و با درهاي فلزي مجهز گرديده نگاهداري شوند.

ماده 60- در اتاقهاي مذكور در ماده 59 بهيچوجه نبايد دريچه و مدخلي كه در آن شيشه شفاف بكار رفته وجود داشته باشد استفاده از شيشه هاي مات مانعي ندارد.

شرکت فنی مهندسی آتشبان

ماده 61- چنانچه مواد مذکور فوق مقدارشان کم باشد میتوان آنها را در صندوق های فلزي سرپوش دار نگاهداري کرد.

استعمال دخانيات

ماده 62- استعمال دخانيات - روشن کردن و همراه داشتن کبريت - فندك و هر گونه اشیاء مولد شعله یا جرقه بایستی در کلیه نقاطي که در آنها مواد قابل احتراق مواد قابل اشتعال و یا مواد قابل انفجار نگاهداري و یا بکار برده میشود ممنوع باشد.

فصل چهارم - از بین بردن فضولات

جمع اوري فضولات

ماده 63- در مواردیکه فضولات صنعتي قابل احتراق - اشتعال و قابل انفجار با وسائل مکانیکی بخارج حمل نمی شود بهیچوجه نباید اجازه داد که در سطح کارگاهها متراکم گردد بلکه باید آنها را در صندوقهای فلزي سرپوش دار جمع‌آوری و مرتب بخارج حمل کرد.

ماده 64- در کلیه محلهائیکه فضولات آغشته بروغن کهنه پاره هائیکه برای تمیز نمودن ماشین آلات و یا کارهای دیگر مورد استفاده قرار میگیرد و همچنین فضولاتیکه ممکن است بخودي خود آتش گیرند وجود دارد بایستی در صندوق های فلزي سرپوش دار نگاهداري شوند.

از بین بردن فضولات

ماده 65- محتویات ظروف و صندوقهای مذکور در ماده 63 و 64 را باید بطور مرتب بخارج کارگاه حمل و سوزانید و یا در زیر خاک دفن نمود مگر در مواردیکه باید آنها را مدل بندي نموده و طبق برنامه بخارج حمل کرد.

ماده 66- فضولات مواد قابل اشتعالی که بصورت مدل بندي در میآیند باید در انبارهایی که دیوار و درب آنها فلزیست یا در ساختمانی که از مصالح نسوز ساخته شده دور از کارگاه نگاهداري گردد این فضولات را اقلاً ماهی یکمرتبه باید بخارج حمل کرد.

ماده 67- میتوان مدت مذکور در ماده فوق را در صورتی که انبار دارای فاصله کافی طبق نظر مقام صلاحیتدار از کارگاه باشد تمدید نمود ولی مدت تمدید نباید تا حدی باشد که فضولات جمع اوري شده تولید خطر بنماید.

سوزاندن فضولات

ماده 68- فضولات و زباله ها را بایستی درکوره های مخصوص انسینراتور (INCINERATORS) سوزاند.

ماده 69- در کارخانجائیکه فضولات را برای ایجاد حرارت مورد استفاده قرار میدهند بایستی فوراً آنها را سوزاند.

ماده 70- در مواردیکه فضولات در هوای آزاد سوزانده می شود این عمل نباید در فاصله ای کمتر از 15 متر (50 فوت) از ساختمانهایی قابل احتراق و 6 متر (20 فوت) در سایر ساختمانها انجام گیرد.

ماده 71- احتیاطات لازم برای حفظ اشخاصی که فضولات را میسوزانند باید بعمل آید.

ماده 72- فضولات شدید الاشتعال را باید جداگانه سوزاند.

ذغال و دوده

شرکت فنی مهندسی آتشبان

ماده 73- برای جمع آوری و انبار کردن مواد نیم سوخته و ذغالها یا قشرهائی که از تراشیدن و تمیز نمودن داخل لوله های حامل مواد نفتی کوره های دستگاه های پالایشگاهها و دوده های سایر کوره ها حاصل میشود باید از محفظه های دائمی غیر قابل اشتعال یا محلهای بی خطر دیگری در داخل کارگاهها که حداقل 15 متر (50 فوت) دورتر از ساختمانهای اصلی ساخته می شود استفاده گردد و سپس آن ها را بوسائل لازم معدوم نمود.

ماده 74- پوست ها و قشرهائی که از تمیز نمودن داخل ظرفهای محتوی گاز نفت خام و یا مواد تقطیری تصفیه نشده جمع آوری می شود باید در بشکه های فلزی ریخته و در زیر آب نگهداری شود و سپس در اسرع وقت آنها را در محل بی خطری در زیر خاک مدفون ساخت.

فصل پنجم - جلوگیری از حوادث ناشی از صاعقه

ماده 75- در موارد زیر باید علیه صاعقه تدابیر حفاظتی اتخاذ نمود.

الف - ابنیه و محلهائی که در آنها مواد قابل اشتعال تهیه مصرف و یا انبار می شوند.

ب - تانکهای مخزن مایعات نفتی - روغنی رنگ و هر گونه مایعات قابل اشتعال دیگر.

ج - دودکشهای مرتفع.

ماده 76- در مناطقی که صاعقه بکرات بوقوع می پیوندد تدابیر حفاظتی مخصوصاً در موارد زیر باید اتخاذ گردد.

الف - الواتورهای غلات.

ب - آسیاهای مواد غذایی و آرد.

ج - ابنیه مجزائی که در آنجا مواد قابل اشتعال از قبیل گازها - ابخره گردها و غبارهای متشکل از الیاف پشم و پنبه و نظائر آن وجود دارد.

د - نوکهای فلزی - پایه های فلزی پرچم در ساختمانهای مرتفع و برجهای آب.

اتصال زمین در ساختمانها

ماده 77- بناها - مخازن و سایر ساختمانهای سقف یا بدنه آنها دارای پوشش فلزی بوده و از نظر هدایت الکتریسیته بهم متصل میباشند ولی بر روی پایه عایق قرار گرفته اند باید از نظر الکتریکی بطور صحیح بزمین اتصال داده شود.

ماده 78- از نظر جلوگیری از مخاطرات برق ساکن بایستی مخازن حاوی مواد قابل اشتعال برجهای عملیات مواد قابل اشتعال و لوله های معبر مواد قابل اشتعال دارای اتصال زمین موثری بوده که اقلاً هر ششماه یکمرتبه مورد معاینه و آزمایش دقیق قرار گرفته و در صورت لزوم تعمیر شود.

ماده 79- در اماکنی که امکان ذخیره شدن برق ساکن در اشخاص یا در اشیاء وجود داشته و اشخاصی یا اشیاء مذکور در معرض تماس با گازهای قابل اشتعال یا انفجار قرار گیرند (مانند کیفیتیکه دراطاق عمل در بیمارستانها و غیره وجود دارد) برای جلوگیری از ایجاد جرقه ناشی از تخلیه برق ساکن و دفع خطرات آن بایستی تدابیر لازم اتخاذ و پیش بینی شود.

برق گیر و منضّمات آن

شرکت فنی مهندسی آتشبان

ماده 80- ساختمانهاییکه از مصالح عایق الکتریسیته ساخته شده و یا در ساختمانهاییکه پوشش فلزی آنها از نقطه نظر هدایت جریان الکتریسیته بهم متصل نیستند بایستی با میله برق گیر رشته های هادی جریان و اتصال زمین مجهز شوند.

ماده 81- دودکش ها و دستگاههای تهویه و اشیاء فلزی دیگر که نسبت به بدنه ساختمان مرتفع بوده یا پیش آمدگی دارند باید بطریق قابل اطمینانی سیستم برق گیر ساختمان اتصال داده شود.

ماده 82- اجسام فلزی که در داخل بنائی بکار رفته و در فاصله ای در حدود 1/80 متر (6 فوت) از سیمهای برق گیر قرار گرفته باید بآن اتصال داده شود.

ماده 83- در داخل بنائی که اجسام فلزی با ابعاد بزرگی وجود دارد باید جسم مذکور را از بالاترین نقطه در داخل بنا به زمین اتصال داد.

ماده 84- اجسام فلزی که یکی از ابعاد آنها بیش از 1/8 متر (6 فوت) در داخل يك بنا باشد و بفاصله ای بیش از 1/8 متر (6 فوت) از سیم برق گیر قرار گرفته باشد باید بطور مستقل بزمین اتصال داده شود.

ماده 85- کلیه برق گیر ها و منضعات آن باید اقلا هر 6 ماه یکمرتبه بازرسی و آزمایش گردیده و در صورت لزوم تعمیر گردد.

صاعقه شکن

ماده 86- در مورد کلیه سیمهای هوائی مربوط بروشنائی - نیروی برق - تلفن - رادیو و تلویزیون که وارد ساختمان میشود باید قبل از ورود به بنا مجهز بوسیله صاعقه شکن بوده مگر آنکه از نظر فنی وجود آن ضروری باشد.

این آئین نامه مشتمل بر 86 ماده و 6 تبصره باستناد ماده 47 قانون کار تدوین و در سی و پنجمین جلسه شورای عالی حفاظت فنی مورخ 4 شنبه 1340/ 6/ 1 بتصویب نهائی رسیده و قابل اجراست.

شورای عالی حفاظت فنی